

Boganmeldelse: Musik i øjeblikket - en håndbog om musik i ældreplejen

'Musik lyder som følelser føles'. Så præcist kan det siges. På plejehjem er musikken således et middel til at stimulere oplevelsen af at være i live som menneske.

Sådan lyder det i forordet til Lise Høy Lauersen og Maria Blum Bertelsens nye bog 'Musik i øjeblikket - en håndbog om musik i ældreplejen'. Lad mig straks slå fast: Det er en dejlig bog, som jeg har nydt at læse! Små 100 sider med læsevenlig tekst, delt op i korte, overskuelige afsnit, masser af dejlige billeder og en DVD med små klip fra praksis. Samlet er det både en inspirerende og nyttig læseoplevelse. I fire små kapitler kommer bogen rundt om hvordan musik indvirker på hjernen, hvordan musik kan bruges som struktureret aktivitet for ældre med demens, små klienthistorier der illustrerer det, samt et afsnit med konkrete anvisninger på, hvordan musikaktiviteter kan gribes an af plejepersonale og pårørende. Endda et lille afsnit med gennemgang af forskellige rytmeinstrumenter, er der blevet plads til.

I kapitel 1 forklares, hvorfor musik er velegnet som supplement i plejen til demensramte. Kompliceret teori om musik og hjernens fysiologi er via en planche gjort overskuelig og let forståelig. Det følges op af et afsnit, der giver en indføring i, hvordan musik kan bruges i demensplejen, og hvorfor musik er velegnet i dagligdagen med demensramte. Kapitlet slutter med to små afsnit

om musikkens betydning for identitet og for bevidsthed. De sætter fint det foregående afsnit i et eksistentielt perspektiv.

Kapitel 2 fokuserer på musik som kommunikation i forskellige former, som ramme for fællesskab, reminiscensarbejde og leg, samt musik som udtryksform. Samlet giver kapitel 1 og 2 læseren en rigtig god baggrund for at forstå emnet både teoretisk og konkret, da teorien igen og igen relateres til forfatterens egne praktiske erfaringer.

Kapitel 3: 'De ældres oplevelser' består af små vignetter og cases fra et års projekt om musik og reminiscens, som forfatterne har stået for på plejehjemmet Salem i Gentofte. Der skildres både fællesaktiviteter og individuelle aktiviteter. Som inspirationskilde synes jeg, dette kapitel er nærmest genialt. Der er et væld af gode eksempler og refleksioner, der taler både til hovedet og til hjertet, uden dog at miste sagligheden. De fine billeder i bogen og de små klip på den medfølgende dvd, gør det hele meget konkret, og tilsammen udgør det super god formidling af musik i dagligdagen med demensramte.

Bogen slutter med forslag til musikaktiviteter, som plejepersonale og pårørende selv kan stå for: Fællessang, musiklytning, musikquiz, musikaktivitet ved besøg af pårørende, brug af musik i plejesituationer og brug af rytmeinstrumenter, fulgt op af et lille afsnit om for-

skellige instrumenter, forsynet med gode billeder. De forskellige aktiviteter er beskrevet i afsnit, der er ensartet bygget op som en håndbog, og jeg synes, de er godt og praksisnært beskrevet og velegnede som inspiration for dem, der har mod på selv at gå i gang.

Bogens enkelhed er dens store styrke, men i håndbogsdelen bliver det også til en svaghed. Jeg kunne godt have brugt, at nogle af anvisningerne var lidt mere nuancerede. Flere gange står der 'sørg for at have gode og dækkende sangbøger til rådighed' uden at forfatterne kommer ind på det faktum, at mange demensramte ikke er i stand til at benytte en sangbog, og hvad man så kan gøre i disse situationer. Forfatterne kommer heller ikke ind på, at demensramte med afasi kan have svært ved at forholde sig til tekst og blive overstimulerede, og hvordan man kan forholde sig her.

I afsnittet: 'Musikredskaber i plejen' behandles situationer med personlig hygiejne og gang fra et sted til et andet, under et. Målgruppen er beboere, der er udadreagerende, utrygge og urolige. Det bliver forkert for mig, når der længere nede i afsnittet anbefales 'vælg gerne sange, der kan stimulere'. Dette kan meget vel være godt ved gang og i andre situationer, hvor man ønsker at stimulere til aktivitet, men f.eks. i plejesituationer med udadreagerende beboere, vil der være risiko for overstimulering. Her er der måske mere brug for

stille nynnen eller musik, der beroliger. Ideen bag bogen er, at være en inspirationsbog og et stykke konkret værktøj for pårørende og plejepersonale. Jeg synes bestemt, bogen lever op til sin ide: Den er et kildevæld af inspiration og på trods af små mangler i håndbogsdelen, er den et godt og brugbart værktøj. Den er gennemsyret af ægte engagement både for musik, demensramte og for tværfaglighed. Sammen med godt 'boghåndværk' – et enkelt sprog, gode illustrationer og en stram disposition - er det en bog, der får sit budskab klart frem.

Alle med interesse for demensområdet kan have glæde af bogen og jeg kan især anbefale den til det tværfaglige omsorgs- og plejepersonale, pårørende, musikere og frivillige, der arbejder med demensramte. Beslutningstagere indenfor demensområdet kan bestemt også have glæde af at læse bogen. De burde nærmest få den forærende!

God læse-fornøjelse.

Lise Høy Lauersen og Maria Blum Bertelsens: 'Musik i øjeblikket - en håndbog om musik i ældreplejen'.

Bogen er udgivet december 2011, på 95 sider og koster 149 kr.

Den er udgivet af Unitas Forlag og kan rekvireres via www.unitasforlag.dk